

2.9.2026

Elinkeinoelämän Keskusliiton kirjallinen lausunto eduskunnan talousvaliokunnalle: Valtioneuvoston E-kirje komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi päästökauppadirektiivin muuttamisesta lämmön ja polttoaineen vertailuarvojen asettamisen osalta (COM(2026) 619 final)

Elinkeinoelämän keskusliitto EK kiittää mahdollisuudesta lausua valtioneuvoston E-kirjeestä koskien komission ehdotusta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi päästökauppadirektiivin muuttamisesta lämmön ja polttoaineen vertailuarvojen asettamisen osalta.

Suomi on ottanut edelläkävijän roolin ilmastoneutraalisuustavoitteellaan vuodelle 2035. EK näkee yritykset ilmastonmuutoksen torjunnan ytimessä. Kansallisten päästöjen vähentämisen lisäksi yritykset tarjoavat päästöjä vähentäviä ratkaisuja kansainvälisille markkinoille ja kasvattavat Suomen globaalia hiilikädenjälkeä. EK painottaa, että samalla kun päästöjä vähennetään, on huolehdittava yritysten mahdollisuudesta investoida ja pärjätä kansainvälisessä kilpailussa. Päästöjä on vähennettävä kustannustehokkaasti, markkinaehtoisesti ja teknologia-neutraalisti sekä pitkäjänteistä ja ennustettavaa ilmastopolitiikkaa harjoittaen.

EK pitää tärkeänä, että EU:n päästökauppajärjestelmä säilyy ilmastopolitiikan keskeisenä markkinaehtoisena, teknologianeutraalina ja kustannustehokkaana ohjauskeinona osana Euroopan unionin 2030 ja 2040 nettopäästövähennystavoitteita. Päästökaupan uskottavuus perustuu ennakoitavaan päästövähennyspolkuun, niukkaan päästökatoon sekä investointeja ohjaavaan hiilidioksidihintaan. Järjestelmän keskeisiä elementtejä tulee tarkastella kokonaisuutena siten, että päästövähennystavoitteet, kilpailukyky ja investointiympäristön ennakoitavuus tukevat toisiaan.

Yleiset huomiot

EK tunnistaa eurooppalaisen teollisuuden kilpailukykyyn kohdistuvat paineet sekä tarpeen ehkäistä hiilivuotoa tilanteessa, jossa

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

PL 30 · Eteläranta 10, 00131 Helsinki · Puhelin 09 42020
etunimi.sukunimi@ek.fi · www.ek.fi · Y-tunnus 1902799-1 · Kotipaikka Helsinki

Vihreä kasvu
Arttu Karila

2.9.2026

eurooppalaiset yritykset kohtaavat globaaleilla markkinoilla kilpailijoita, joihin ei kohdistu vastaavia ilmastokustannuksia. Ilmaisjaon ensisijainen tehtävä on kompensoida hiilivuotoriskiä ja kilpailukykyhaittaa siihen asti, kunnes hiilirajamekanismi tarjoaa vastaavan suojan tai kilpailijamaissa sovelletaan vastaavia ilmastovelvoitteita. Ilmaisjako ei ole päästökaupan tavoitteesta erillinen tukijärjestelmä, vaan olennainen osa järjestelmän toimivuutta tilanteessa, jossa globaali kilpailuasetelma on epätasainen. Ilmaisjaon merkitys korostuu myös tilanteessa, jossa päästökauppajärjestelmää ei ole täydennetty erillisellä, eurooppalaisten vientiyritysten kilpailukyvyn huomioivalla tuki-instrumentilla.

EK pitää ilmaisjakoa lähtökohtaisesti sisämarkkinoiden kannalta parempana hiilivuodon torjuntakeinona kuin laajamittaista tukeutumista kansallisiin valtioneuvostoihin. Ilmaisjako perustuu unionin laajuisiin yhdenmukaisiin sääntöihin ja kohtelee yrityksiä tasapuolisesti jäsenvaltiosta riippumatta. Sen sijaan jäsenmaiden mahdollisuudet hyödyntää valtiontukia vaihtelevat merkittävästi niiden julkisen talouden liikkumavaran perusteella, mikä voi johtaa kilpailun vääristymiseen ja sisämarkkinoiden pirstoutumiseen.

EK korostaa, että ilmaisjakoa ja hiilirajamekanismin käyttöönottoa tulee tarkastella yhtenä kokonaisuutena. Ilmaisjaon asteittaisen vähentämisen ja hiilirajamekanismin käyttöönoton tulee edetä johdonmukaisesti, ennakoitavasti ja sääntelyn tavoitteiden kannalta yhdenmukaisella tavalla. Muutoksia ilmaisjakoon ei tulisi tehdä irrallaan tästä kokonaisuudesta. Aina kun päästökauppajärjestelmään tehdään muutoksia, ne lisäävät epävarmuutta järjestelmän vaikutusten piirissä olevien yritysten osalta.

EK pitää tärkeänä, että ehdotusta arvioidaan poikkeuksellisenä ja rajattuna ratkaisuna. EK suhtautuu varauksella sellaiseen kehitykseen, jossa ilmaisjaon määrä irtautuu asteittain päästökauppadirektiivin alkuperäisistä vertailuarvoperiaatteista. Vertailuarvojen tarkoituksena on heijastaa laitosten päästötehokkuutta sekä tarjota kannustimia investointeihin ja päästöjen vähentämiseen. Jatkovalmistelussa on huolehdittava siitä, etteivät muutokset heikennä päästökaupan ohjausvaikutusta tai järjestelmän sääntöperusteisuutta.

EK tukee komission ehdottamaa rajausta, jonka mukaan korotettua ilmaisjakoa ei sovellettaisi raakaöljyn tai maakaasun tuotantoon, jalostettujen öljytuotteiden valmistukseen eikä putkijohtokuljetukseen.

E-kirjeessä nostetaan esiin ehdotuksen mahdolliset välilliset vaikutukset jäsenvaltioiden huutokauppatuloihin sekä innovaatorahaston ja teollisuuden vähähiilisyysrahaston rahoitus pohjaan. EK pitää vaikutusten läpinäkyvää arviointia tärkeänä.

Vihreä kasvu
Arttu Karila

2.9.2026

Hallinnolliset vaikutukset

E-kirjeluonnoksen vaikutusarvion perusteella ehdotuksella on Suomessa laaja kohdejoukko: 204 ilmaisjaon piirissä olevasta laitoksesta 185:een kuuluu vähintään yksi lämmön tai polttoaineen vertailuarvoa käyttävä laitoksen osa. Ehdotuksen arvioidaan lisäävän Suomessa ilmaisjakoa noin puolella miljoonalla päästöoikeudella vuodessa. Vaikka suuri osa kohteista on pieniä kaukolämpölaitoksia, muutos voi olla yksittäisille teollisuus- ja voimalaitoksille merkittävä.

Komission mukaan ehdotus perustuu olemassa oleviin tietoihin eikä edellytä uutta tiedonkeruuta. E-kirjeen mukaan Energiaviraston olisi kuitenkin tehtävä laitoksille uudet ilmaisjakopäätökset vuosille 2027–2030, ja päätökset ovat toiminnanharjoittajille maksullisia. Koska ehdotus ei edellytä yrityksiltä uusia tietoja tai raportointia, tulisi myös kansallisen toimeenpanon olla mahdollisimman kevyt eikä siitä saisi aiheutua yrityksille tarpeettomia hallinnollisia kustannuksia tai lisämaksuja.

Vuoden 2030 jälkeiset ilmaisjakoa ja vertailuarvoja koskevat ratkaisut tulee tehdä osana päästökauppadirektiivin laajempaa uudistamista. Ilmaisjakoa koskevia ratkaisuja tulee arvioida osana ETS-järjestelmän kokonaisuutta huomioiden samanaikaisesti hiilivuotosuoja, hiilirajamekanismin kehitys, markkinavakausvarannon toiminta sekä päästökaupan pitkän aikavälin investointisignaali. Jatkovalmistelussa toimialakohtaisten lämmön ja polttoaineen vertailuarvojen on heijastettava eri toimialojen tosiasiallista teknistä päästövähennyspotentialiaa. Sääntelyn tulee olla teknologianeutraalia, ennakoitavaa ja investointikelpoista.

Yhteenvetona EK katsoo, että ehdotusta voidaan pitää perusteltuna rajattuna ratkaisuna nykyisen ilmaisjakokauden aikana. Muutoksia on kuitenkin arvioitava osana päästökauppajärjestelmän kokonaisuutta siten, että päästövähennystavoitteet, kilpailukyky ja investointiympäristön ennakoitavuus tukevat toisiaan. Samalla on huolehdittava siitä, että ilmaisjaon ja hiilirajamekanismin käyttöönotto etenevät johdonmukaisesti, päästökaupan ohjausvaikutus säilyy vahvana ja hiilivuotosuoja turvataan myös tulevaisuudessa. Näillä periaatteilla päästökauppa voi samanaikaisesti ohjata päästöjä kustannustehokkaasti, vauhdittaa puhkaita investointeja ja tukea eurooppalaisen teollisuuden kilpailukykyä.

Kunnioittavasti,
Arttu Karila
energia- ja ilmastoasiantuntija
Elinkeinoelämän keskusliitto ry